

April 17, 1974

**Report of the Interchurch Peace Council (IKV)
Meeting of Wednesday, 10 April in Keistraat 9,
Utrecht**

Citation:

"Report of the Interchurch Peace Council (IKV) Meeting of Wednesday, 10 April in Keistraat 9, Utrecht", April 17, 1974, Wilson Center Digital Archive, International Institute for Social History, Amsterdam, Archief Interkerkelijk Vredesberaad, Secretariaat 1974-1976, Box 42.

<https://wilson-center-digital-archive.dvincitest.com/document/122389>

Summary:

This documents provides a report of the meeting of the council, giving a clear view internal structures, relations and tensions within the IKV, specifically those between the local branches and the national umbrella organization, between the IKV and the churches and those between the main participants within the council.

Credits:

This document was made possible with support from Carnegie Corporation of New York (CCNY)

Original Language:

Dutch

Contents:

Original Scan

Translation - English

Den Haag,
17 april 1974.Interkerkelijk
Vredesberaad

IKV 1974/30

Verslag vergadering van het Interkerkelijk Vredesberaad op Woensdag 10 april (10.15 - 22.00 uur) in Keistraat 9 te Utrecht.

Aanwezig: de heren Akkerman, van Boven, Bressers, Everts, Faber, Huisman, Hogebrink, Kok, ter Laak, van der Linde, van Leeuwen, van Veen, ter Veer.

1. GOEDKEURING VERSLAGGETYING VORIGE VERGADERING

De notulen van de vergadering d.d. 26 maart worden akkoord bevonden.

2. INGSKOMEN STUKKEN EN MEDEDELINGEN

a. Gesprek met vertegenwoordigers van Kerk en Vrede (d.d. 1 april). De heren dr. A. Heering, ds. Vuijst en H. Lourens hebben gesproken met de heren Hogebrink, Faber en Ter Laak over de mogelijkheid dat het IKV Kerk en Vrede helpt bij hun poging de problematiek van geweld en geweldloosheid bij de centrale leiding van de diverse kerken in bespreking te krijgen. Op dit punt is het gesprek in een eerste oriëntering blijven steken. Wel is afgesproken dat de drie vertegenwoordigers van Kerk en Vrede de stukken van de werkgroep "Schut" zullen ontvangen, zodat zij wanneer zij dat willen, een bijdrage kunnen leveren aan de nieuwe IKV-standpunthepaling. H. Lourens zal persoonlijk ook contact leggen met D. Schut.

b. Werkgroep Publiciteit en Kommunikatie

De heer Faber deelt mee dat bij de uitgeschreven vergadering op 1 april slechts één journalist is komen opdagen, i.c. de hoofdredakteur van de Bazuin. Een groot aantal journalisten vreest dat zij hun onafhankelijke positie kwijt raken wanneer zij zich binden aan een werkgroep (onder de naam Pax Christi en IKV). Wel zijn er een aantal vragen over de presentatie en het overkomen van de boodschap, waarop ook de journalisten geen zicht hebben. Men zal nu trachten om in samenwerking met een wetenschappelijk instituut (Instituut voor Massakommunikatie) te Nijmegen tot een werkgroep te komen ter bestudering en bespreking van dit soort vragen. De publiciteitsmensen hebben gesuggereerd dat het verstandiger is voor de vredesbewegingen om bij gelegenheid van concrete gevallen persgesprekken te beleggen. Pax Christi en IKV hebben deze suggestie twee dagen later opgevolgd en na de uitspraak van het HMG in de zaak Vellekoop zo'n gesprek uitgeschreven. Daar doken 7 schrijvende en 5 radio-journalisten op. De IKV vergadering vindt het verstandig dat er geen nieuwe poging wordt gedaan om de werkgroep Publiciteit en Kommunikatie opnieuw bijeen te roepen. De heer Faber heeft in de laatste bijeenkomst ook niet meer horen spreken over het aantrekken van een PR-man.

c. De zaak K. Vellekoop (cf IKV/1974/31).

De advocaat overweegt om de zaak voor te leggen aan de commissie voor de rechten van de mens in Straatsburg. De heer Van Boven acht op basis van zeer recente zaken de kans op enig succes nihil.

L531

handelend over het Programma tot Bestrijding van het Racisme. De tekst zal wel blijken waar het IKV staat. In de krant zullen ook suggesties komen voor het hanteren van het Wereldraaibank in lokale kontekst.

Aanhef van vergadertijd voor een groot deel gevuld is met een discussie over het werk van het IKV; zijn de vredesweekbrosjures verder niet besproken.

4. BRAINSTORMING OVER HET WERK VAN HET IKV

Naar aanleiding van de enigszins teleurstellende ervaringen met de kaderweekenden ontwikkelt zich een discussie over het vredesweek in het algemeen.

De heer Faber wijst op het feit dat wanneer lokaal bepaalde mensen op het punt van de actie voor vrede en ontwikkeling naar voren treden, zij bijna direkt "weggekocht" worden door landelijke organisaties. Wanneer deze mensen een poosje op landelijk niveau hebben geopereerd, voelen zij de gebruikelijke plaatselijke weerstanden niet meer aan hun lijf en gaan zij ongehinderd door hun plannetjes uit te voeren. Hoogst interessant maar niet van belang voor het plaatselijk werk. Landelijke funktionarissen zouden regelmatig terug moeten gaan naar een plaatselijke setting.

De heer Hogebrink wijst op het feit dat het vormingsmodel van het IKV (dwz. de aanpak per sektor van onze samenleving) wel in 1969 en 1970 gelanceerd is, maar eigenlijk pas voor het eerst in de vredesweek 1973 "De vrede bij U thuis" enigszins gekonkretiseerd is. Steeds meer moet de "boodschap" ingebracht worden in de eigen kanalen van de diverse sectoren.

De heer Ter Laak, terugkijkend tot 1967/1968, heeft de indruk dat in de eerste vredesweken dominees en priesters vrij enthousiast reageerden. Op dit moment is deze groepering veel matiger, met hun reakties. Maar wel kun je zien dat allerlei maatschappelijke instituties het een "must" vinden om rond de vredesweek de nodige aandacht aan de vredesproblematiek te geven. In sommige instellingen begint dat met het vragen van een spreker en een daarbij passende avond. Daarop volgt de fase van een werkgroep. Geleidelijk aan ontdekt zo'n werkgroep de verwantschap van de problemen werweg en dichtbij.

De heer Ter Veer merkt op dat je in vredesonderwijs bijna voorstellen kunt wanneer een groep zich begint bezig te houden met de vragen vademokratisering van de eigen school. "Je kunt er haast de klok op gelijk zetten".

De heer Van Veen weet uit eigen ervaring dat je als dominee/priester aanvankelijk met enthousiasme op de oproep van het IKV reageerde. De aardigheid is er nu wat af. Dat hangt zeker samen met de groei van de weerstanden. Men voelt zich meer ingekaderd door de tegenstanders.

De heer Bressers heeft in Brabant altijd ervaren dat er maar enkele priesters (dominees zijn er daar maar weinig) zijn geweest die mee gingen. Werkgroepen die proberen de kerk te bewerken zuchten dan ook vaak "wij krijgen de pastoor niet mee".

De heer van Boven konstateert dat het IKV blijkbaar minder binnen de kerk en meer in andere maatschappelijke instituties funktioneert. Is het wel toe te juichen dat de kerk zo laat afweten?

De heer Hausmann vergelijkt het vredeswerk met een doorloopboiler. Aanvankelijk is het vredeswerk vooral aangeslagen in de grote steden. Maar daar is een gemeente/parochie een open en onafhankelijk geheel. Wel geschikt voor een oppervlakkige benadering, maar niet geschikt om doelbewust en hecht te werken. Daarvoor

zijn gemeentes op platteland en in kleine steden beter geschikt. Die laten nu ook meer van zich horen, terwijl zij aanvankelijk niet reageerden. Hij wil liever mikken op deze groepen met een duidelijke structuur en hen aanspreken op konkrete issues. De heer Van Veen vindt de ervaringen met de 2% in sommige plaatsen toch erg bemoedigend.

De heer Faber heeft de ervaring dat zo'n actie lukt zolang de centrale kerkelijke organen zich er niet mee bemoeien. Want die hebben de neiging hun plannetjes door te drukken en dan gaat de animo bij de plaatselijke kerken eruit.

De heer Ter Laak wijst erop dat men niet moet onderschatten welk een teruggang het kerkbezoek heeft opgelopen. Met name in de RK Kerk is dat tot de helft (en nog minder) teruggelopen. Waarschijnlijk zijn er onder wegblijvers meer personen die gevoelig zijn voor de vredesakties dan onder de blijvers. De heer Van Boven: Voor de blijvers kun je toch de relatie "geloof en vrede" naar voren brengen. Hij is benieuwd naar de resultaten van het theologenberaad. Levert dit beraad werkbare modellen op?

De heer Faber vraagt zich af of het IKV wel één maatschappelijke categorie werkelijk geraakt heeft (De heer Ter Laak schat dat wij vergelijkenderwijs binnen het onderwijs het meest zijn doorgedrongen). De heer Faber heeft bv. de indruk dat ook de SOSV binnen de vakbeweging geen poot aan de grond krijgt. Waar het om gaat is om aanreiken van konkrete andere leefmodellen. De heer Ter Laak vindt de zaak K. Vellekoop een duidelijk voorbeeld om de veranderende houding van mensen te meten, vóór enige jaren was zo'n intense steun van de publieke opinie onvoorstelbaar geweest.

De heer Everts heeft zich de laatste tijd nogal bezig gehouden met de vredesbeweging van vóór de 2e wereldoorlog. Zijns inziens hadden die activiteiten een omvang die ook nu nog verbaazingwekkend is.

De heer Hogebrink merkt op dat deze discussie voor hem de konklusie bevestigt dat we naar een ander model moeten en dat we van de vredesweek af moeten. Hij merkt bij bijna iedere discussie in een lokale groep dat de sektorgewijze aanpak een verrassende maar onbekende zaak is. Nog steeds ziet men "geldgeven" als het enige aktiemodel. In de laatste brainstorming rond Kom over de Brug werd opgemerkt dat men de mensen deze laatste mogelijkheid niet mag ontnemen. Vredesweek wordt door veel mensen geïdentificeerd met een "avondorganiseren" (waar weinig mensen komen), stands bouwen etc.. Alleen in buitenwijken en dorpen lukt dat nog.

De heer Ter Veer vindt het thema van dit jaar "Nieuwe wapenfeiten" erg geschikt om de sektorgewijze-aanpak een nieuwe stimulans te geven. Wij moeten allerlei strategische modellen beschrijven, laten zien hoe ze elders gewerkt hebben. Pas in 1973 is het IKV afgestapt van de zogenaamde nationale modellen, die het IKV van bovenaf dropte. En zelfs in die vredesweek hebben we nog aandacht gegeven aan de X min Y actie en Betaald Antwoord. Wij zijn nu pas begonnen om modellen die plaatselijk gerijpt zijn, aan anderen ter voorbeeld te stellen.

De heer Faber wijst op de konstatering van de IKVOS-werkers dat ook zij ervaren dat de plaatsen waar zij werken, de indruk hebben dat zij van bovenaf gedropt zijn. Ze worden niet echt in de groep opgenomen. Altijd wordt nog gewerkt met het model "van boven naar beneden". Volgens hem zouden plaatselijke figuren die volgehouden hebben en daardoor geloof hebben verworven, de IKVOS-werkers dienen te worden.

De heer Ter Laak bevestigt dat. Hij heeft de indruk dat de uitbreiding van IKVOS ook langs die lijnen moet gebeuren. Maar nu de huidige IKVOS-organisatie tot stand is gekomen, is er een raam waar binnen de groei van benedenaf door kan komen. De heer Everts zou het belangrijk vinden te registreren wat er in de afgelopen jaren is gegroeid. Hij is zelf bezig een publicatie voor te bereiden over de betekenis van de kerken in de opinievorming.

De heer Ter Laak heeft de indruk dat buitenstaanders IKV-Pax Christi hoog schatten (vermoedelijk overschatten).

De heer Ter Veer: maar het IKV vindt meer gehoor bij de beleidsmakers dan op het grondvlak. IKV is meer gaan lijken op Pax Christi dan wij aanvankelijk gewild hebben. PC specialiseerde zich vooral in de pressurefunctie, terwijl het IKV zijn energie wilde besteden om het basiswerk op gang te brengen.

De heer Ter Laak zou graag een onderscheid willen maken. Je kunt direkt en indirekt een bijdrage geven aan het basiswerk. Het IKV heeft door het oprichten van IKVOS en door het meebepalen van het beleid van de Nationale Commissie (o.m. door te stimuleren veldwerkers aan te stellen en niet alleen dure informatiepakketten samen te stellen) voorwaarden geschapen waardoor basiswerk meer mogelijk wordt. Het is een illusie te menen dat een nationale instelling als het IKV zelf basiswerk kan doen.

De heer Ter Veer: Het basiswerk heeft de neiging prioriteit te geven aan de eigen lokale problematiek, terwijl het IKV ook de internationale component wil vasthouden, hetgeen altijd een zekere beïnvloeding van buitenaf (bovenaf?) betekent.

De heer Faber denkt dat het IKV het plaatselijk werk veel serieuzer moet nemen. Het werk aan de basis wordt plat gedrukt door wat in de top gebeurt.

De heer Ter Veer vindt dat deze kritiek verwant is met de geluiden uit de hoek van Keune, Mej. Kooke, Bergmans, Frederiks (al enige jaren geleden geuit). Zij vonden de vredesweek een soort vals. Er worden schijnverwachtingen opgeroepen en het doorkruist moeizaam op gang gekomen lokale initiatieven.

Het kampanje-achtige van de vredesweek is in strijd met het echte vormingswerk. Maar anderzijds kun je ook zeggen dat de lieden die op dit moment actief zijn in het vormingswerk, met de internationale problematiek (en de vredesweek) begonnen zijn. "Ze lijken kinderen die hun ouders verstoten". De vraag is of het IKV nog steeds mensen stimuleert om deze weg van bewustwording in te slaan.

Pater van Leeuwen heeft uit het IKVOS-verslag de indruk gekregen dat de pastores nog zeer vreemd staan tegenover het werk van IKVOS. Hij vraagt zich af hoe de diverse IKVOS-werkers hun relatie met de officiële kerk zien. Anderzijds kun je merken dat de ideeën van het IKV steeds meer gemeengoed gaan worden.

De heer Ter Laak zou willen formuleren dat de katholieke IKVOS-werkers meer bekommerd zijn om de basis van de samenleving, terwijl de protestantse werkers meer geloof hebben in het bewerken van de basis van de kerk.

De heer Ter Veer vindt dit niet toevallig. Er ligt een analyse aan ten grondslag. Hij is steeds verbaasd te zien hoe het basiswerk van mensen als Reckman en Keune op dit moment prioriteit geeft aan de gezondheidszorg. Daar zijn nog zulke manifeste misstanden te konstateren die zelfs werkgevers zich in hun relaties met werknemers niet meer durven te permitteren. Een ideaal klimaat om bewustwording op gang te brengen. Men wil daar werken waar de uitbuitingspatronen goed zichtbaar te maken zijn.

Interchurch Peace Council IKV/1974/36 The Hague, 17 April 1974

Report of the Interchurch Peace Council meeting of Wednesday, 10 April (19.15–22.00 hours) in Keistraat 9, Utrecht.

Present: Mr. Akkerman, Mr. Van Boven, Mr. Bressers, Mr. Everts, Mr. Faber, Mr. Hausmann, Mr. Hogebrink, Mr. Kok, Mr. Ter Laak, Mr. Van der Linde, Mr. Van Leeuwen, Mr. Van Veen, Mr. Ter Veer.

[..]

4. Brainstorm about the task of the IKV

As a result of the somewhat disappointing experiences with the cadres weekends, a discussion develops about the peace week in general.

Mr. Faber^[1] points to the fact that when locally, certain people step forward on the matter of campaigning for peace and development, they nearly immediately get recruited by national organizations. When these people have worked a while at the national level, they aren't sensitive anymore to the customary local resistance and freely continue implementing their own little plans. Most interesting, but not relevant for the local work. Nationally operating officials should frequently return to a local setting.

Mr. Hogebrink points to the fact that IKV's education model (i.e. the sector-by-sector approach of our society) may have been introduced in 1969 and 1970, but in practice was concretized somewhat for the first time in the 1973 peace week "Peace at home." More and more, we should insert the "message" into each respective sector's own channels.

Mr. Ter Laak, looking back until 1967/1968, has the impression that during the initial Peace Weeks priests and ministers reacted fairly enthusiastically. At the moment, however, this group is much more reserved. But we can see that several social institutions find it a "must" to pay the necessary attention to peace issues during peace weeks. For some organizations this begins with the invitation of a speaker and an evening to go with that. Next, the working group stage follows. Gradually, such a working group discovers the connection between problems far away and close by.

Mr. Ter Veer remarks that during peace education you can almost predict when a group will begin to occupy itself with questions of democratization of their own school. "You can nearly set the clock by it."

Mr. Van Veen knows from personal experience that as a minister/priest initially you reacted enthusiastically to IKV's appeal. This enthusiasm has faded somewhat now. That surely is linked to the growing resistance. One feels more restricted by these opponents.

Mr. Bressers has always experienced in Brabant^[2], that only a few priests (in Brabant there aren't many ministers) went along. Working groups that try to influence the churches frequently complain therefore about "not getting the priest to go along."

Mr. Van Boven observes that the IKV apparently functions less in churches than in other social institutions. Is it to be applauded that the church is so disengaged?

Mr. Hausmann compares peace work with a storage water heater. Initially, the peace work was primarily successful in the big cities. But there, the parishes are mostly open and incoherent. Suitable for a superficial approach, but not for a targeted and solid cooperation. For that, rural and small-town parishes are better-suited. They are heard from more now, whereas initially they did not react. He would rather like to aim at these groups with a clear structure and address them on concrete issues.

Mr. Van Veen thinks the experiences with the 2%^[3] in some places nevertheless quite encouraging.

Mr. Faber has experienced that such an action succeeds as long as the central church bodies do not interfere in it. For they tend to push through their own little plans, thus undermining the local churches' enthusiasm.

Mr. Ter Laak points out that we should not underestimate the decline in church attendance. Particularly in the Roman Catholic Church, it has been reduced by half (at least). Probably, among lapsed churchgoers there are more people susceptible to peace actions than among those who stayed.

Mr. Van Boven: For those who have stayed we could still put forward the relation "faith and peace." He is curious about the results of the theologians' consultations. Do these consultations provide practical models?

Mr. Faber wonders whether the IKV has really affected even one societal category (Mr. Ter Laak estimates that relatively we have best penetrated the field of education). Mr. Faber for example has the impression that also SOSV[4] cannot get a foothold in the trade unions. It is all about presenting concrete alternative "living models."

Mr. Ter Laak thinks that the affair K. Vellekoop[5] is a clear example to gauge people's changing attitude. A few years ago, such an intense support of public opinion was unimaginable.

Mr. Everts has occupied himself lately with the pre-World War II peace movement. According to him, those activities had a scope that is still astonishing today.

Mr. Hogebrink remarks that this discussion confirms for him that we should find another model and abandon the peace week. He notices at almost every discussion in a local group, that the so-called 'sector approach' is a surprising, but unknown approach. One still considers giving money as the only action model. In the last brainstorming session on Kom over de Brug[6] it was said that we should not deprive people of this last option. The Peace Week is identified by a lot of people with the organization of an evening (poorly attended), building stands etc. Only in suburbs and villages this still succeeds.

Mr. Ter Veer thinks this year's theme "New 'Feats of Arms'" very suitable to give the sector approach a new boost. We should describe all kinds of strategic models and show how they have functioned elsewhere. Only in 1973, the IKV has dropped the so-called national models, implemented top-down by the IKV. And even in that year's Peace Week we paid attention to 'X min Y aktie' and 'Betaald Antwoord'[7]. We have started only now to hold up locally matured models as examples to others.

Mr. Faber points to the observation of the IKVOS[8] workers that they too experience that people at the places where they work get the impression that they are sent from the top. They are not really admitted into the group. The 'top-down' model is still being used all the time. According to him, local people who carried on and therefore gained trust should become the IKVOS workers.

Mr. Ter Laak confirms that. He inclines to think that the enlargement of IKVOS should also take place along those lines. But it is only now that the current IKVOS organization has been realized, that we have a framework within which expansion can come through from below.

Mr. Everts would think it important to record what has emerged in previous years. He himself is working on a publication about the significance of the churches in the formation of public opinion.

Mr. Ter Laak has the impression that outsiders regard IKV/Pax Christi highly (probably overestimate it).

Mr. Ter Veer: but the IKV finds listeners more in policymaking circles than on the ground. IKV has come to look more like Pax Christi than we initially wanted. PC chiefly specialized in pressuring, while the IKV wanted to spend its energy on starting up the local work.

Mr. Ter Laak would like to draw a distinction. One can contribute to the foundational work directly and indirectly. The IKV, by founding IKVOS and sharing in the policymaking of the National Committee[9] (for example by stimulating the appointment of field workers, not just compiling expensive information kits), has created conditions which make local work easier to develop. It is an illusion to think that a national organization such as the IKV can do local work itself.

Mr. Ter Veer: The local work tends to prioritize its own local problems, while the IKV wants to keep an eye on the international part, which always involves some external (top-down?) influence.

Mr. Faber thinks that the IKV must take the local work much more serious. The local work is crushed by what happens at the top.

Mr. ter Veer thinks that this criticism is related to the voices of people like Keune, Miss Kooke, Bergmans, Frederiks (expressed already some years ago). They thought the Peace Week was a sort of waltz. There are evoked all kinds of illusory expectations and it interferes with painfully set up local initiatives.

The campaign-like character of the peace week is contrary to the real education work. But on the other hand one could also say that the people who are active in the education work at the moment, have gotten their start in international problems (and the Peace Week). "They seem like children repudiating their parents." The question is whether the IKV still encourages people to take this road of becoming aware.

Father Van Leeuwen has gotten the impression from the IKVOS report that the pastors still are very distant from IKVOS's activities. He wonders how the various IKVOS workers look at their relationship with the official church. On the other hand one can see that IKV's ideas are becoming more and more commonplace.

Mr. ter Laak would argue that the Catholic IKVOS workers are more concerned about society's grass roots, while the protestant workers believe more in influencing the rank and file of the church.

Mr. Ter Veer thinks this is not by coincidence. There is an analysis underlying it. He is constantly surprised to see how the local work of people like Reckman and Keune prioritizes health care at the moment. In this sector, you can see such obvious abuses which even employers do not dare to allow themselves in their relation with employees. An ideal climate to stimulate awareness. People want to work at those places where the patterns of exploitation can be revealed clearly.

[...]

Jan ter Laak^[10]

[1] This is not Mient Jan Faber, who became IKV's secretary only in June 1974.

[2] One of the southern provinces of the Netherlands.

[3] Probably a reference to the small number of responding parishes in the previous comment.

[4] Stichting Ontwikkelingssamenwerking Vakbeweging, Foundation for Development Cooperation of the Trade Unions

[5] Kees Vellekoop was sentenced to prison in 1974, because he refused to comply with the draft. Amnesty International took up his case, as a result of which he became a public figure. The law 'Exemption from military service on grounds of conscience' was extended after this case.

[6] Literally: Come Across the Bridge or: pay up. It was a national campaign in 1972 organized by the Dutch Catholic and protestant churches to raise money for development aid.

[7] Both nationally oriented action groups. 'X minus Y action' supported Third World liberation movements to change world economic structures. 'Paid Answer' was an action group against racism: especially against Dutch commercial and financial activities in Southern Africa.

[8] Interchurch Education Work concerning Development Cooperation. Founded by the IKV.

[9] National Committee Development Strategy (NCO) or National Committee Information and Consciousness-raising concerning Development Cooperation (NCVB).

[10] IKV's secretary from 1968 to 1974.